

mgr Michał Gębicki
Uniwersytet Śląski w Katowicach

UNIJNY PAKIET „E-EVIDENCE” A OBOWIĄZKI PRZEDSIĘBIORCÓW

ABSTRAKT

Wzrost liczby przestępstw popełnianych z wykorzystaniem Internetu sprawia, że wykorzystanie danych cyfrowych w roli dowodu w postępowaniu karnym staje się co raz powszechniejsze. Zabezpieczenie takich danych stawia organy dochodzeniowo-śledcze przed trudnym zadaniem, w szczególności gdy dane cyfrowe przechowywane są poza ich jurysdykcją. Niestety, istniejące ramy prawne nie pozwalają na efektywne transgraniczne pozyskiwanie danych cyfrowych, co uniemożliwia skuteczną walkę z przestępczością. Na gruncie unijnym odpowiedzią na te problemy ma być zaprezentowany przez Komisję w kwietniu 2018 r. tzw. pakiet legislacyjny „E-Evidence”. Obejmuje on projekt rozporządzenia w sprawie europejskich nakazów wydania i zabezpieczenia dowodów dotyczących elektronicznego materiału dowodowego w sprawach karnych oraz dyrektywy ustanawiającej zharmonizowane przepisy dotyczące mianowania przedstawicieli prawnych w celu gromadzenia dowodów na potrzeby postępowań karnych. Proponowane przepisy stanowią zmianę paradygmatu, bowiem w miejsce powszechnej do tej pory współpracy pomiędzy właściwymi organami państw przewidują, że za zabezpieczenie i wydanie danych cyfrowych organom odpowiadać będą przedsiębiorcy oferujący określone rodzaje usług na terytorium Unii Europejskiej. Rozwiązanie takie wywołuje uzasadnione wątpliwości, nie tylko wśród przedstawicieli nauki i praktyki prawa, ale również wśród przedsiębiorców. W toku procesu legislacyjnego organizacje zrzeszające przedsiębiorców podnosiły szereg zastrzeżeń, sygnalizując, że przedsiębiorcy mogą nie mieć wystarczających kompetencji i wiedzy do właściwego realizowania nakazów. Argumentowano także, że przewidziany w proponowanych przepisach wymóg powołania przedstawicieli prawnych odpowiedzialnych za weryfikację i realizację nakazów, wdrożenie stosownych procedur oraz przeszkolenie kadry stanowić będzie nadmierne obciążenie finansowe, w szczególności dla małych i średnich przedsiębiorców. Krytykowano również wysokość sankcji finansowych, które uznaje się za zbyt wysokie i niewspółmierne. Uwagi te nie zostały jednak wysłuchane. Celem referatu jest przedstawienie obowiązków, które proponowany pakiet legislacyjny nakładałoby na przedsiębiorców oferujących swoje usługi na terytorium Unii Europejskiej, w tym m.in. w zakresie powołania przedstawicieli prawnych odpowiedzialnych za weryfikację i wykonywanie nakazów oraz charakteru sankcji za niewłaściwe ich wykonywanie. Zagadnienia te są szczególnie istotne wobec osiągnięcia w ostatnim czasie kompromisu pomiędzy organami unijnymi co do kształtu proponowanych regulacji. Wieści to rychłe zakończenie trwającego nieomal pięć lat procesu legislacyjnego. Tym samym, w ocenie autora, proponowany temat dobrze wpisuje się w zakres tematyczny konferencji i stwarza okazję do podjęcia naukowego dialogu w przedmiotowym zakresie.